

KATEDRA ŽURNALISTIKY
Posudek na magisterskou diplomovou práci

Autor/ka: Ivana FALTÝNKOVÁ

Titul (česky + anglicky): ANALÝZA HLAVNÍ ZPRÁVODAJSKÉ RELACE
ČESKÉ TELEVIZE A TV NOVA
ANALYSIS OF MAJOR NEWS PROGRAMS CZECH
TELEVISION AND TV NOVA

Oponent: Marek Lapčík, Ph.D.

Hodnotící kritéria	% podíl na celkové známce	hodnocení
Znalost literatury k tématu, použití relevantních zdrojů a dostatečný počet odkazů; správně vedený vědecký aparát:	10%	3
Charakter tématu, vymezení tématu a formulace cílů práce:	10%	3
Logická výstavba práce a strukturace textu:	10%	3
Volba a použití adekvátní metodologie:	15%	3
Kritická reflexe zdrojů:	15%	3
Dostatečná analýza problému:	15%	3
Ucelené shrnutí výsledků práce a korektně formulovaný závěr:	15%	3
Jazyková úroveň textu (stylistická a gramatická):	10%	3

Celková známka před obhajobou:	3
---------------------------------------	----------

Témata a připomínky pro obhajobu, průběh obhajoby:

(je nutno vyplnit pro kvalitní přípravu na obhajobu; počet témat a připomínek rozšiřte podle vaší potřeby)

Viz níže

Cítí-li vedoucí práce či oponent/ka potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde

Pokud na malý moment opustím odborný diskurs, tak úvodem svého posudku si dovoluji osobní dojem – jen v málo případech se mi psal kritický posudek tak těžce. Autorka musela samotné analýze věnovat tolik času, že by úspěšné sepsání jejích výsledků (a nutno podotknout, že mnohem lepší, než je předkládáno) zabralo jeho zlomek. Bohužel se to autorce nepovedlo a naprostá většina práce, soudě z předloženého textu, přišla zcela vniveč.

Nejdříve se stručně vyjádřím k zdůvodnění hodnocení v rámci tabulky. Všechna kritéria jsou hodnocena stupněm tři, ačkoliv u dvou kritérií (*logická výstavba a strukturace textu, jazyková úroveň textu*) mohlo být hodnocení lepší. K tomuto kroku jsem sáhl proto, abych u některých z ostatních kritérií, která byla na hraně mezi stupněm 3 a 4, nemusel sáhnout k hodnocení horšímu.

Ad kritérium 1 – důvodem hodnocení je především nezvládnutí abecedy odborného textu – citační normy, to by se v magisterské práci prostě objevit nemělo;

Ad kritérium 2 – v práci absentuje jakékoliv nosné a sevřené téma, text představuje spíše extenzivní deskripci, která autorce neumožnila relevantně realizovanou analýzu, natožpak interpretaci zjištěných dat, a už vůbec ne jejich ucelené shrnutí v podobě závěru;

Ad kritérium 3 – práce je sice poměrně logicky strukturována, avšak to, co jí z hlediska zvolené metodiky chybí, jsou (jakýmkoliv způsobem) konceptualizovaná teoretická východiska – jde o prostý fragmentární přehled teorií bez jakékoliv reflexe, ale především bez jakéhokoliv náznaku konceptualizace;

Ad 4 kritérium 4 – volba metodologie není sama o sobě nesprávná, jen v mnoha případech nejsou dodrženy její základní principy a v mnoha ohledech je špatně aplikována (či spíše neaplikována);

Ad kritérium 5 – reflexe zdrojů zcela absentuje (což se odráží i na absenci konceptualizace);

Ad kritérium 6 – vzhledem k absenci konceptualizace autorka nemohla provést dostatečnou analýzu problému, protože žádný problém neformulovala, fakticky tak nebylo co analyzovat (deskripce by měla být předstupněm analýzy problému, ale vzhledem k absenci tématu se stává bohužel samotným konečným výstupem);

Ad kritérium 7 – závěr bohužel autorku usvědčuje z výše uvedených pochybení – v mnoha bodech je nesmyslný a spekulativní (což opět potvrzuje samotnou absenci zkoumaného tématu a jeho dostatečnou konceptualizaci);

Ad kritérium 8 – ačkoliv je práce v rámci tohoto kritéria zcela vyhovující, bylo hodnocení tohoto kritéria sníženo, aby „vyvážilo“ některé z výše uvedených, u nichž bylo hodnocení na hraně mezi stupněm 3 a 4.

Naprostá většina zásadních pochybení autorky jde dle mého názoru na vrub jednoho základního – absence volby a formulace zkoumaného problému. Práce tak dostala extenzivní charakter a mohla být realizována pouze v triviálně deskriptivní rovině, nebylo možné zvolit relevantní teoretická východiska, nijak je konceptualizovat (natožpak kriticky reflektovat), a pokud nebyl pregnančně formulován problém, v zásadě nebylo ani co analyzovat. Práce tak zůstala na povrchu celé řady možných témat, žádné z nich se však autorce nepodařilo dostatečně uchopit a analyzovat hlouběji. Na tuto skutečnost mohlo autorku upozornit několik momentů, s nimiž se v průběhu práce na textu nezbytně setkala – od zjevné bezradnosti jak vzájemně provázat „výtahy“ z použité literatury přes nemožnost hlouběji interpretovat zjištěná data až po nemožnost vytvořit jakýkoliv konzistentní závěr, který by dal jasnou a podloženou odpověď na jakoukoliv otázku.

Navzdory těmto zásadním výhradám se domnívám, že autorka prokázala přinejmenším (kromě skutečně obrovského množství práce, kterou vyžadovala analytická část) základní kompetence v oblasti empirické analýzy a znalost základních teoretických zdrojů z oblasti mediální teorie, a proto práci k obhajobě lze připustit.

Přesto bych autorce doporučil, aby zvážila možnost přepracování – celá řada nedostatků je odstranitelná velmi snadno (viz např. formální nedostatky), jiné by vyžadovaly práci více, ale ve srovnání s prací, kterou autorka musela odvést na samotné empirické analýze, půjde stále o práci zanedbatelnou. Domnívám se totiž, že množství analyzovaných dat dává autorce materiál pro vypracování práce nikoliv jen standardní,

ale dokonce nadprůměrné! V předkládané verzi jde však jen o „promarněnou příležitost“. Konzultovala autorka práci?

V následující části se budu věnovat konkrétnější formulaci nedostatků, které nechť autorka bere jednak jako náměty k obhajobě a jednak jako možná doporučení pro případ, že se práci rozhodne přepracovat.

Hlavní nedostatky a sporné body z **teoretického hlediska**:

- Místo konceptualizace práce obsahuje spíše nijak nezdůvodněný a nijak neuspořádaný souhrn fragmentů z různých konceptů, které se nějak dotýkají problematiky zpravodajství, ale není jasné, k čemu a jak je autorka využívá (např. na s. 18 uvádí odkaz na publikaci Trampoty – pracuje s tímto textem dále? Podobně /s. 19 an./ – jak pracuje s pojmem diskurs, který je odkázán jak k Foucaultovi /dokonce k epistémé/, tak Habermasovi)? Využila některé z nich k analýze? A k interpretaci? Jakým způsobem spolu souvisejí? Proč nejsou vzájemně konceptualizované a nesměřují k „artikulaci“ nějakého konkrétního problému, který by měla analýza řešit?
- Na s. 22 autorka uvádí, že „K pojetí zpravodajství jako diskursu se řadí také tato práce.“ Skutečně? Jak? Proč? A co to znamená?
- Práce se sekundární literaturou (v podobě „učebnicových zdrojů“) není také ideální vizitkou pro MDP.
- Formulace cílů (s. 7) je velmi mírně řečeno – nezměrná. Skutečně si autorka někdy myslela, že je bude moci alespoň z malé části naplnit?

Hlavní nedostatky a sporné body z **metodologického hlediska**:

- Základním nedostatkem textu v této rovině je již naznačená skutečnost, že jde spíše o rozsáhlý soubor dat, která nejsou hlouběji analyzována a interpretována (nechtěně tak naplňuje autorčino přání „*stát se oním „střípkem“*“... zapomněla však na „analytické pojivo“, kterým by střípek k mediální teorii přidala ...)
- Proč autorka zdůvodňuje zkoumaný soubor sledovaností TV stanic, nikoliv sledovaností toho, co zkoumá? Může jít o relevantní volbu, ale chybí její vysvětlení nebo zdůvodnění.
- Myslí autorka skutečně vážně zdůvodnění volby metody tím, že „*většina studentských prací posledních let se zaměřila spíše na kvalitativní výzkum*...“ (s. 36)? Je to vůbec pravda? Může to autorka doložit? Ale hlavně – skutečně to je důvod pro volbu metody (analogicky – většina prací z oblasti fyziky nespolehá na boží moc a tomu odpovídající metodu analýzy, co by autorka volila v takovém případě?).
- Množství stanovených proměnných je v mnoha ohledech nad rámec možností zpracování a některé jsou pro kvantitativní analýzu příliš „měkké“.
- Proč do příspěvků nepočítá blok zpráv o zahraničních událostech, které jsou zpracovány formálními postupy užitými v headlines? (Pokud je počítá, pak je špatně operacionalizována analytická jednotka, pokud je nepočítá, jakým způsobem jsou kvantifikovány relativní četnosti jako například stopáž pořadu vs. počet příspěvků * jejich stopáž?)
- Absence operacionalizace některých klíčových kategorií se odráží v problematické formulaci některých hypotéz. Dokáží si například představit, ačkoliv to v práci není operacionalizováno, jak autorka identifikuje zahraniční vs. domácí zprávu (což nijak neospravedlňuje irelevantní a vágní formulaci korespondujících hypotéz, které ve stávající podobě nejsou testovatelné – autorka neformuluje v kategoriích analytické jednotky, ale v jakémsi dojmologickém označování – co například testují hyp. 13 a 14?). Jak identifikovala kategorie soft news / hard news? Co je kategorie „jen proslov“? Výrok aktéra? Výrok reportéra? Tzv. voice-over? Vše? Pokud výrok reportéra, tak jen z místa události? Pokud ano, jak byl identifikován? Atd. Atd.

- Absentuje charakteristika zkoumaného souboru – o které týdny šlo? A proč v práci nenajdeme zdůvodnění jejich výběru, ani postup tohoto výběru?
- Proč je identifikace příspěvku ČT1 jako „hlavní“ omezena na 3? (s. 60) Co kdyby Nova měla v headlinech jen jednu zprávu, pak by „hlavní příspěvek“ na ČT1 byl také jen jeden? A co kdyby Nova neměla headliny? Nic by nebylo bráno jako „hlavní“?
- V práci se objevuje řada vágních a často nesmyslných tvrzení jako například:
„Vzhledem k počtu reportérů je četnost odhlášení z místa událostí velmi nízká“ (s. 58) – Kolik je reportérů ČT? A je jich méně než TV NOVA? A není vložení „odhlášky“ dáno něčím jiným? Třeba tématem, zpracováním, personalizací, důrazem na konstruování statusu zpravodajského týmu atd. atd.?
 Na tyto otázky samozřejmě v kontextu práce nelze odpovědět, protože neobsahuje relevantní teoretická východiska. Pak ani nemůže obsahovat smysluplnou interpretaci zjištění. I samotná absence „faktografických údajů“ – v tomto případě charakteristika zpravodajské redakce dané TV stanice – anuluje vypovídací hodnotu uvedeného tvrzení... (analogicky: i jen triviální popis redakce zpravodajství by nabídl interpretační klíč například k diferenci podílu zahraničních zpráv mezi zkoumanými stanicemi)
 Nebo například teze, že *„Zajímavostí je, že např. u Ameriky se zpravodajství ČT1 vůbec nevěnovalo státům jako Kuba, Ekvádor nebo Panama...“* (s. 65) Proč by mělo? A především – jak je dané tvrzení zdůvodnitelné v rámci zvolené metody?!
- Naprosto nepřijatelné jsou hodnotící, normativní, pochopitelně nezdůvodněné a v intencích zvolené metody nezdůvodnitelné soudy (Pro ilustraci vybírám jen jeden příklad, ale v práci je jich mnohem více: *„Nova ve všech ohledech dostává svému bulvárnímu charakteru ... připomínal spíše černou kroniku než výběr toho nejdůležitějšího, co se za uplynulý den stalo ... Ani na jedné sledované stanici se neobjevil alespoň jeden příspěvek obsahující téma zájmové organizace. TV Nova dále nevěnovala žádnou pozornost tématům spojeným s církví, stejně jako ČT1 neodvysílala žádnou zprávu o celebritách a showbiznysem.“* /s. 67/ – to myslí diplomantka vážně? Co znamená „bulvární charakter“, „černá kronika“, jak autorka stanoví referenční rámec „nejdůležitějších událostí“? Proč by měla kterákoliv stanice vysílat cokoliv o zájmových organizacích nebo církvi? Protože si to autorka myslí?? Co míní autorka celebritami a showbiznysem? A co by to znamenalo, kdyby se zpráva vztažená k těmto „jevům“ objevila? Odsoudila by ji autorka?
 Co znamená hodnocení (a to se raději nebudu ptát na význam jednotlivých použitých slov) *„brutální záběry zcela bez varování a byly mnohdy horší než na TV Nova, zejména díky osobní přítomnosti reportéra ... záběry surové a bez skrupulí byly uváděny v rámci reportáže.“* (s. 79)? Jak se dá identifikovat „brutálnost záběrů“? A byla by skutečně menší bez přítomnosti reportéra v místě události? Proč? A jaká by pak byla (míra surovosti)?
 Podobných tezí a tvrzení je v práci řada! Nelze však nezmínit ještě jednu „vpravdě perličku“: *„Ze zjištěných dat vyplynulo, že zpravodajská relace ČT1 jako stanice veřejné služby si udržuje jistou úroveň, je stále převážně informační relací, spíše serióznější než bulvární.“* (s. 82).
- Proč autorka podle svých slov využívala statistický program, když by jí ke zjištění absolutních a relativních četností byl zbytečný i Excel?

Hlavní nedostatky a sporné body z **formálního hlediska**:

- V mnoha případech není jasné, co je citace a co už nikoliv (někdy je v textu odlišena uvozovkami jindy nikoliv, není tak možno identifikovat co je citace a co autorčin text).
 Je například celá s. 9 citací? Pokud ano, proč? Pokud ne, jak to má čtenář poznat? Bezradnost autorky nad formálním zpracováním odborného textu prokazuje například i „skrumáž“ odkazů na poznámky pod čarou na s. 16.

- Minimálně v jednom případě (skutečně jsem nechtěl věnovat další čas tomu, abych takovou trivií verifikoval vícekrát) nejsou citace citacemi (viz s. 8, celý druhý odstavec /tj. polovina textu strany/ je zpřeházeným, nepřesně reprodukováným a hlavně zavádějícím úryvkem ze Slovníku mediální komunikace).
- Místy „nečisté“ operování s pojmy (např. na s. 8 autorka volně střídá konstruktivismus – konstrukcionismus). Ví autorka také například, jaký je rozdíl mezi metodou – metodikou – metodologií?
- Střídání plurálu a singuláru také nepůsobí dobře.
- Proč jsou v práci přílohy, na které se text neodkazuje?

Doporučení k obhajobě:

*Bakalářská diplomová práce **je doporučena** k obhajobě , pokud celková známka před obhajobou **není horší než „dobře“**.*

Práci k obhajobě připouštím s tím, že pokud bych měl vyjádřit osobní doporučení, pak bych autorce skutečně doporučoval práci stáhnout a přepracovat, protože mi připadá škoda, aby tak velké množství práce a zjištěných dat zdevalvovala tak slabou závěrečnou zprávou v podobě MDP.

Proto jsem také vypracoval poněkud delší posudek, než je obvyklé – nemá za cíl poukázat na všechna pochybení autorky, těch je v textu bohužel více, naopak, měl by jí naznačit, v případě, že by doporučení akceptovala, místa, na která by bylo vhodné se zaměřit.

Podpis oponenta (jen v tištěné verzi):

Poznámka pro studenta/ku:

Pokud **nedoporučí** bakalářskou diplomovou práci k obhajobě **oba** hodnotící posudky, **obhajoba se nekoná**.

Pokud **nedoporučuje** bakalářskou diplomovou práci k obhajobě **pouze jeden** hodnotící posudek, student/ka **má právo se obhajoby zúčastnit**.